A Szabad Európa Rádió

Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetencia

12. évfolyam

Programcsomag:
Polgár a demokráciában

A modul szerzője: Baracs Nóra

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	17-18 évesek
Ajánlott időkeret	2 × 45 perc
A modul közvetlen célja	A Szabad Európa Rádió történetének elemzése kapcsán rámutatni a média felelősségére az egyéni sorsok és a politikai folyamatok befolyásolása terén.
A modul témái, tartalma	Témák: társadalmi nyilvánosság – média, propaganda, közvélemény, manipuláció; konfliktus – szembefordulás a hatalommal; erkölcs és jog – szabályok, törvények Tartalom: A szülői generáció rádióhallgatási szokásai. A Szabad Európa Rádió legkedveltebb műsorai. A SZER történetének fő állomásai. A hatalom lépései a rádió zavarása érdekében. A SZER tevékenysége az 1956-os forradalom időszakában. A kognitív disszonancia elmélete és a média felelőssége a demokratikus eszmék terjesztésekor.
Megelőző tapasztalat	A hidegháború kora; 1956
Ajánlott továbbhaladási irány	Szabadságjogok, rendszerváltás
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önismerettel összefüggő kompetenciák: autonómia Önszabályozás: felelősségvállalás, nyitottság A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: információgyűjtés, problémaazonosítás, kritikai gondolkodás
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Ember és társadalom
	Tantárgyakhoz: történelem; társadalomismeret; mozgókép- és médiaismeret
	Modulokhoz: 1956; Reformkori újság szerkesztése; Diktátorok ábrázolása; Kádár-korszak
Támogató rendszer	Aronson: *A társas lény*. Gondolat. Budapest, több évben is kiadták (a kognitív disszonancia jelenségének megértéséhez)

Gondolatok a modul témájához

A tanári felkészülést segíti Simándi Irén egy kitűnő elemzése (a mellékletben)
A rádióhallgatási szokások felmérése után kerüljük el az olyan légkör kialakulását, amely azt sugallja, hogy a SZER-t hallgatni dicsőség,

Komjáthit hallgatni pedig hiba volt. Ne erőltessük a családi színvallást, de bátorítsuk, ha valaki családtörténeti elbeszélésbe fog, még akkor is, ha ennek ára az óra menetének felborulása.

Módszertani ajánlás

Az óra előtt 10-14 nappal osszuk ki a kérdőíveket. Kérjük meg a diákokat, hogy egy felnőttet kérdezzenek meg, lehetőleg a negyvenes-ötvenes korosztályból. A kérdőívek összesítésére olyan önkénteseket válasszunk, akik jártasak az Excel program kezelésében. 10-20 kérdőív összesítése nem túlságosan megerőltető feladat egy gyakorlott tanulónak. Az összesítésben a *Ha függvény* segítségével más összefüggéseket is találhatunk. Ha van számítástechnikai órájuk, kérjük meg kollégánkat, hogy rögzítsék az adatokat.
Ha az osztály minden tanulója járatlan az Excel programban, akkor strigulázással összesítsenek. A százalékos arányok így is megállapíthatók.

A SZER zenekar ars poétikájában szereplő kábítószer-utalást ne most vitassuk meg, hanem az osztályfőnöki órát használjuk erre a célra.

Különleges javaslatok az értékeléssel kapcsolatban

Az önként vállalt kérdőív-összesítést a tanár dicsérje meg, és jutalmazza a szokásos módon.
Az esszéírást értékelje hagyományos módon.
A tanulók által készített értékelőlapokat szedje össze, nézze meg, és dicsérje meg azokat, akiknek neve többször szerepelt a papíron.

A modul mellékletei

Tanári segédletek

P1 – A Szabad Európa Rádió (SZER) egy dalszáma (külön mappában)
P2 – Cseke László szövege a SZER-ból (külön mappában)
P3 – A SZER bemutatása (Háttér -információk)
P4 – SZER részlet: Az 1956. X. 30-i hírekből; külügyminiszteri beszéd és kommentár
P5 – A kognitív disszonancia elmélete (Háttér információk)
P6 – A Szabad Európa Rádió szerepe (forrás)

Tanulói segédletek

D1 – Szüleink rádióhallgatási szokások. Kérdőív. Minden tanuló számára szükséges egy példányban.
D2 – a-d Fejezetek a Szabad Európa Rádió történetéből. A négyféle szemelvényből összesen annyi példányra van szükség, amennyi az osztály létszáma.
D3 – A Szabad Európa Rádió zavarása. Szemelvények. Minden csoport számára sokszorosítani kell belőlük egy sorozatot.
D4 – Nem ígértek, csak úgy hangzott. Mozaikok a SZER 1956-os tevékenységéről. A mellékletet minden tanuló számára sokszorosítani kell.
D5 – A SZER 1956. október 30-ai híradás. Szempontok a tudósítás elemzéséhez. Minden tanuló számára másolni kell belőle egy példányt.
D6 – A kognitív disszonancia. Ismertetők. A sorozatból minden csoport számára másolni kell egy példányt.
D7 – Ellentmondó tudattartalmak. Csoportos feladatlap. A lapból annyi példányra van szükség, ahány csoport dolgozik vele.
D8 – Csoportos értékelő lap. A lapból annyi példányra van szükség, ahány csoport dolgozik vele.
D9 – Házi feladat. Esszéírás. A lapot minden tanuló számára le kell másolni.